

ORAVSKÉ MÚZEUM P. O. HVIEZDOSLAVA

Kramérhusovny

Císařské král. Vlastenské Noviny.

ORAVSKÉ MÚZEUM P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ MÚZEUM P. O. HVIEZDOSLAVA

Roku 1791.

Číslo. 8.

Ve Sobotu

dne 19 Bnora.

Třetí roční běh.

S nejvyšším císařským královským Povolením.

Rozličné Zprávy strany války y pokoje.

 V našem se nyní stavu nalézají
onen — někdy slavný — stráž
nívoj — dvůr Turecký — na
sledující list z Konstantynop
pole psaný na den 22 listopadu obšíř
nější zprávu nám o tom dává:

Altdy Turecká rada neměla vět
ší starosti, jako nynější časem. Ta
svou vlastní moc a sílu ani za vlas
více se nespolehá, nýbrž cožkoli pro sebe
wymocy chce, to činí pomocí svých alli
rovaných dvorů; a za tu příčinu
hledí, aby čím větší počet k své straně
potáhla. Tak se dege s svobodnými
Poláky; Turecký dvůr na to nastupu
ge, aby se s nimi přátelská smlouva za
věla; než stala se roztržitost mezi Pol

ským a Pruským Vyslancem, tak že po
tu chvíli k vyjednání nepřistlo.
Příčina toho jsou dva článkové, jeden
v smlouvě strany aliancey, a druhý stráž
ny vedení obchodu. Polský Vyslanec
hrabě Potocký, co se tkne aliancey, na
tom ústává, aby svobodní Poláci tes
pru tehdaž zbraně se chopili, když Pru
šané skutečně nepřátelům Tureckého
dvora válku wypowiedí. V smlouvě
strany vedení obchodu představil Tu
recké radě, aby Polským poddaným po
reco Dněstru na černé moře svobodně
plynauti povoleno bylo. Pruský Wyz
lanec Pan Knobelsdorf obaun tímto
článkem staví se na odpor, a praví,
že v té případnosti, kdyby válka proti

Ružé

Rusum powstati měla, Polákum neyprwé, gakožto neyblížšim sausedum, proti Rusum wálečně wytráhnutí, a hranič Tureckých brannau rukau chrániti přináležj. Tomu članku strany swobodného plaweni po Dněstru na černé moře bez pochyby Pruský Wyсланec proto na odpor gest, poněwadž se Pruský dwůr obává, aby snad swobodnj Polácy, wywážjce wsecko obilj po Dněstru na černé moře, s kterýmž nynj nemagj jiné cesty než skrz Pruskau zemi po řece Wisle, napotom přignu, a cel w Pruské zemi neztenčili, y ginať samému městu Gdanjsku na škodu nebyli. Skrze tuto tedy roztržitosť Turecká smlawwa s Poláky k swému stawu nepřistia; Turecký dwůr sám o své vgmě bez přivoleni Berlinského dwora ničeho učiniti nemůže, a Polský Wyсланec hrabě Potocký od swého požádání vpustiti nechce.

Mezy tím Turecký dwůr k swému neywětšimu zármutku doslychá, že Rusové den po dni šťastnějši gsau, že mnohé perwnosti při Dunagi sobě podmanili, y že se již Ruské wálečné lodj skutečně na moři černém nalézajj. Taz zpráwau také Tureckému dworu w známost wwezeno gest, že Ruské lodj až k perwnosti Warně dobijajj, a že začaly některé obilim naložené Turecké koráby, kteržj do Konstantynopole plauli. Pozdlé té tedy zpráwy Turecký dwůr dal neypršnějšj poručeni, aby w tu chwili Seraskyer s wětšim počtem lidu branného do Warny táhl, a tam Rusum wystaupiti na břeh zabránil. A w skutku není to ničemná bázeň; nebo Rusové w swém každém předsewzetj tak šťastnj gsau, že w nižádné připadnosti jim nelze

odolati. Také gestě tímto časem Turecké lodstvo má se na moře pustiti; než w gakém gest stawu, a gak špatně k tomu přihotowené, nám nemožno gest wvěriti, aby tímto časem bawřliwých wětrů na černém moři sněsti mohlo.

Dále se prawj w témž listu z Konstantynopole: "Poněwadž Turecký dwůr na wsech stranách stížen gest, a den po dni wětšj starosti mu nastawajj, protož swau wsecku naděgi w pomocj Pruského dwora skládá, a tau příčinau Wyslance již dne 11 listopadu na cestu do Berlina se wydal. On má toto sobě poručeno; předně, aby geho Milosti Bráti Pruskému gménem Tureckého dwora za to poděkowal, že swým přičiněním wálečné tažení Rakauského dwora zastawil, a základ k budaucýmu wygednání pro Turky prospěšného pokoge učinil. Druhě, má geho Milost Pruského Brále k tomu donutiti, aby on dle své připozwědi a zawřené smlawwy Ruské Cysarówně pokudby hned s postaupením wsech wybogowaných zemj pokoge učiniti nechťela, podobně wálku wypowěděl. Tyž Turecký Wyсланec má také poručeno, aby pilně zwěděl a wystaumal, gakby sobě Pruský dwůr na důležitostech Tureckého dwora záležeti dal."

Poznějšj listowě z Konstantynopole prawj: "Audowě zemské rady již negaký čas tak zmateni gsau, že newědij, co dřjwe na starost wzyti magj. Nynějšj neywyššj Wezyr nagednau o své důstojenstwj přissel, a na geho místo w perwnosti Ismailu zpráwu wedaučj Seraskyer dosazen byl. Ale gaké to leknutí zemské rady, když wsslyssela, že perwnost Ismail mocj Ruské zbraně flesla,

a že

a že statečný Seraskyer při též příhodě smrti zachvácen gest!,,

Naposlednějši zprávy z Ruské strany gsau, a kterýchž mnozí listové potvrdzují, že Ruský Wůdce Kníže Potemkyn — nynějšim gestě časem — gať po wodě tak y po pevné zemi na Turky dorážeti chce, tak aby oni konečně negen wšeho prostřednictwí se odřekli, alebež y o pokog sami prosyli. Že pak tato zpráva prawdě podobná gest, ney předněji z toho mnozí soudí, poněwadž Kníže Potemkyn hned po dobytí Ismailu w též pevnosti znamenitau spíží zastolžiti poručil. — Dále tyto zpráwy také nás o tom zprawiti chtě: Geden díl Ruské armády blíž Ismailu přessel Dunag, a neywyššimu Wezýrowi, anstogi s swým wogstem v Ssumly, weytržnost učiniti chce. V Generál Rybas s swým malým lodstwem, gať slyšme, pomálu se vchyluge k Warně, a též weliké Ruské lodstwo od Sebastopole opět pustilo se na more, odkudž pomocy Generála Rybasa hlawního Tureckého města Konstantynopole nawstijwiti minj.

Listové z Konstantynopole vbezpečují nás, že Kapitán Bassa s swými wálečnými lodjmi předce na more černej se wydal. Alež my o té zprávě pochybugeme, poněwadž, gaťž swrchu praweno, wíme w gistorě, že Turecké lodj welice poškazené, a následowně k tak welikému předsewzetí, gaťž Kapitánowi Bassowi proti wdárným Rusům nastěwaj, platně negsau. Alež tím muž býti, že snad tyto wálečné lodj, s nimiž Kapitán na more odplynul, gsau lodj Algiru, kterýchž Turecký dwůr, gaťž předessle známo požádal, aby se proti Rusům postavili.

3 Moldawy obdrželi sme tuto zpráwu: Gať mile se dowědel neywyšší Wezýr o pádu pevnosti Ismailu, w rychlosti sebera statečnějši lid, a čehokoli potravu nashledati mohl, wšeccko zastwedl a zawezl do pevnosti Braila. Strže to Braila nynj 10ti tisíce zbrogných Turků osazena gest. Sstěstí bylo Turků, že prwé do Braily přitáhli, než gim Ruské lodj negasau překážku učiniti mohlly. Ale co na plat, že Turcy na ten způsob oběhli Rusům: gegich nestěstí předce gim za patama kráčj. — Neýwyšší Wezýr, — powožme toho welikého Wůdce, gehož se armáda pohromadě předtím aspon gedentrát sto tisíc mužů wybranych a statečných počítala! má, gaťž zpráwy gístj, — teď toliko šest tisíc mužů! — V takéli tauz to hrstkau lidu zemdleného a wychradlého Rusům dlanho odporowati bude?

Onehdy syce mluweno bylo, že gať Ruská tak y Turecká strana sobě odporčímanti vmlhila; ale listové z Walady nanowo wřádj w známost, že Kníže Potemkyna každého dne w Ismailu očekázwagj. Geho příchod nám mnoho nowého zgewj, a gať powrchně souditi můžeme, chce swůg plán w známost wstěti, a strany wšeho se vmluwiti, co gestě do měsíce máge proti Turkům předsewzato býti může. Alež tím wšsemu předsewzetí pevnost Braila stojgi w cestě, a za tau přičinam Generál Grabe Suwarow gest toho mínění, aby se dle možnosti k dobytí této pevnosti wšeccko wynaložilo. A zdarili se toto předsewzetí, tedy w čístowě nenj gisto dále přebýwati. Na pomoc Ruskému wogstu, kterěž ležj při Brailo, w těchto

dnech přitáhli regimenty z Moldawy Tobolský, Kyowský a Břemenčukský, a z Bendru dva regimenty Bozáků pod zprávu Generála Anisowa. Ostatně se potvrzuje, že nejvyšší Vezír (konstancně šerže Ismail má nyní starost o svou hlavu) požádal Knížete Potemkyna o přiměří nejprve na 3 měsíce, a pak jen na 6 neděl; ale Potemkyn na prosto jeho žádosti odepřel, povkázav genu, aby nejprve potvrzení těch výmink od svého dwora vymocil bleděl, kteráž byl genu Kníže Potemkyn na den 2 prosince předložil.

W našem předestím listu mohli jsme oznámiti, že Berlinský dwůr ne více o své vgně mezi Ruským a Tureckým dworem narownánj učinili, a trwánliwý pokog wygednati chce, nýbrž že tuto důležitost na Rakaušský dům wložil, a hledj, by jeho pomocy Rusowé od další wálky přestali. Než zdála se nám tato zpráva z mnohých příčin poněkud býti nedůwodná, a zwláště poněwadž Berlinský dwůr, wsedna na nejvyšší stolicy saudnau, gačo nejvyšší Řecký w Evropě, wssednem gíným dworům z svého orakulum pravidla předpisowati měl. Než nyní listowé z samého Pruska o tom wšem ginau nám dáwagi zpráwu. Takto se píše: „Kasse armody stogi až dosawad na svých místech bezewssého aučinku; y také slyšíme,

že rovněť tak, gačo předestého roku ze Slézka, nazpátek potáhne, nebo wjme, že náš dwůr prostřednjewj mezy Ruským a Tureckým dworem se odřekl. Podlé nyněgšich důležitostí tuto zpráwu proto za gístau držeti můžeme, poněwadž wěc sama toho wyhledáwá, aby se Turkům ochotná pomoc učinila, a náš Pruský dwůr w stawu není y se wssemi swými allirowanými, aby w čem Turkům platen byl, nechť on dobroty aneb násyly wžíwa. Mezy tím ale při armáde dosawad není nic známo, a my tčy nemůžeme, gač se tyto wssedky wěcy skončí, poněwadž předce armáda po tu chwíli pohromadě stogi.

Také z Ruska slyšíme, že se wssedky příprawy dosawad k wálce činj, a nedáwno zase z Petrohradu do Rygy 50 kusů na 12tilibernj kanle odwezeno gest.

Co se tkne důležitosti našeho dwora s Turky, o tom w následujícím listu z Tureckých hranic dáwá se tato zpráva: „Cysářský král. Minystr swobodný Pán z Serbertu nechce více giti do shromáždění, dokudby Turečtj zplnomocnění Wyslancy k tomu powolnj nebyli, aby Rakaušský dwůr gač po Dunagi, tak y po černém moři swobodnau plawbu měl; také y k tomu zawázati se magj, že Turecký dwůr za wsselikau škodu, gakažby koli Afrykanstj Korsarowé Rakaušským poddaným způsobiti mohli, státi chce. Toto tedy shromáždění tak dlanho přeržene žůstane, dokudby odpověď přiměřená k tomuto požádání z Konstantynopole nepřišla.“

W této případnosti píše se z Rakaus, že náš cysářský dwůr požádání